

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เป็นการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวยอดนิยมในประเทศไทย โดยแบ่งตามแต่ละพื้นที่ รวม 7 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานดังนี้

1.1 เพื่อคัดกรองข้อมูลรายชื่อจังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยวไทยในความนิยมและใฝ่ฝันอยากไปเยือนของนักท่องเที่ยว ขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามความนิยมและใฝ่ฝันอยากไปเยือนของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 700 คน และชาวต่างชาติ (แยกตามสัญชาติ) จำนวน 300 คน

1.2 เพื่อสอบถามความพึงพอใจเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามเส้นทางท่องเที่ยวไทยยอดนิยม โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- 1) แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,000 คน
- 2) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด (อยู่ในความดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) และ
- 3) แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับบริษัทนำเที่ยว จำนวน 10 แห่ง

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเชิงปริมาณของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) นักท่องเที่ยวชาวไทย
- 2) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ตารางที่ 3.1 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง*	กลุ่มตัวอย่าง**
ชาวไทย	91,548,294	341	800
ต่างชาติ	15,841,683	59	200
รวม	107,389,977	400	1000

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว, 2554

หมายเหตุ * ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการสุ่มของ Taro Yamane¹ (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

** ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ 1) ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2555 และ 2) ช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2556

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 2 เดือน ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยการแจกแบบสอบถาม ตามสถานที่สำคัญๆ ต่าง เช่น สนามบิน แหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ร้านอาหาร ที่พัก อาคารสำนักงาน เป็นต้น

¹ Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีการทำแบบสอบถามให้ชัดเจนเพื่อความสมบูรณ์ของคำตอบ เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาบันทึกลงรหัส เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

หลักเกณฑ์การแบ่งพื้นที่ระดับภูมิภาคในงานวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและการสำรวจพื้นที่ภาคสนามนั้น คณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดพื้นที่ระดับภูมิภาคในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในดำเนินงานตลอดโครงการ ทั้งนี้โดยศึกษาจากหลักเกณฑ์การแบ่งภูมิภาคจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่มีการกำหนดจังหวัดในแต่ละภูมิภาคที่แตกต่างกันตามเกณฑ์การแบ่งในด้านต่างๆ เป็นสำคัญ การแบ่งภูมิภาคมีประโยชน์ช่วยให้สามารถเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นภายในกรอบของพื้นที่รวมทั้งหมด แต่การแบ่งภูมิภาคอาจทำให้เกิดความสับสนขึ้นได้เนื่องจากการแบ่งนั้นกระทำได้หลายวิธีแล้วแต่วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ประโยชน์ และเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่งก็จะแตกต่างกันสุดแต่ว่าจะเป็นวิธีการของหน่วยงานใดหรือนักวิชาการสาขาใด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สำหรับงานจัดทำอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ของราชบัณฑิตยสถานยึดถือตามการแบ่งภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ ของคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อ พ.ศ. 2520 การแบ่งดังกล่าวนี้ ได้อาศัยเกณฑ์ในด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นสำคัญ แต่ก็ได้นำลักษณะทางด้านภูมิอากาศ วัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ ภาษา และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ได้แบ่งประเทศไทยออกเป็น 6 ภูมิภาค คือ

1.1 ภาคเหนือ มี 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์

1.2 ภาคกลาง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

1.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 19 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร อุรธานี หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อ่างนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

1.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

1.5 ภาคตะวันตก มี 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.6 ภาคใต้ มี 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา²

2. การแบ่งตามภูมิภาคของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ใช้หลักเกณฑ์สอดคล้องกับการแบ่งภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2.1 ภาคกลาง ประกอบด้วย จ.กาญจนบุรี ชัยนาท นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง รวม 18 จังหวัด รวมชายฝั่งทะเลตะวันออกอีก 4 จังหวัด คือ จ.จันทบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด และพื้นที่ใกล้เคียงอีก 3 จังหวัด คือ จ.ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 จังหวัด

2.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จ.กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี รวม 19 จังหวัด

2.4 ภาคใต้ ประกอบด้วย จ.กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี รวม 14 จังหวัด

2.5 ภาคเหนือ ประกอบด้วย จ.กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี รวม 17 จังหวัด³

3. การแบ่งภูมิภาคของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้แบ่งประเทศไทยออกเป็น 6 ภาค และมีขอบเขตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้เหมือนกับภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ แต่ขอบเขตของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก แตกต่างไปจากภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ ดังนี้

² <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1378>

³ <http://www.tat.or.th/thaidetail.asp?id=11>

3.1 ภาคเหนือ มี 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน ตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ อุทัยธานี

3.2 ภาคกลาง มี 9 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร

3.3 ภาคตะวันออก มี 9 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

3.4 ภาคตะวันตก มี 8 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

3.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 19 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร อุตรธานี หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3.6 ภาคใต้ มี 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา⁴

จากข้อมูลการแบ่งภูมิภาคตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น คณะผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกหลักเกณฑ์การแบ่งภูมิภาคของราชบัณฑิตยสถาน เนื่องจากได้อาศัยเกณฑ์ในด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นสำคัญ แต่ก็ได้นำลักษณะทางด้านภูมิอากาศ วัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ ภาษา และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาด้วย ซึ่งจะสอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่มุ่งเน้นในการศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องของภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ วัฒนธรรมเชื้อชาติของประชากรในพื้นที่ รวมทั้งวิถีความเป็นอยู่และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ จะได้มีการกำหนดพื้นที่ในระดับภูมิภาคเพื่อใช้ในการศึกษาและดำเนินการวิจัย โดยแบ่งจังหวัดทั้งหมดตามภูมิภาคของประเทศไทยได้ดังนี้

1.1 ภาคเหนือ มี 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์

1.2 ภาคกลาง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี

⁴ นางสาวนฤมล บุญแต่ง, นักวรรณศิลป์ 7 ว กองธรรมศาสตร์และการเมือง

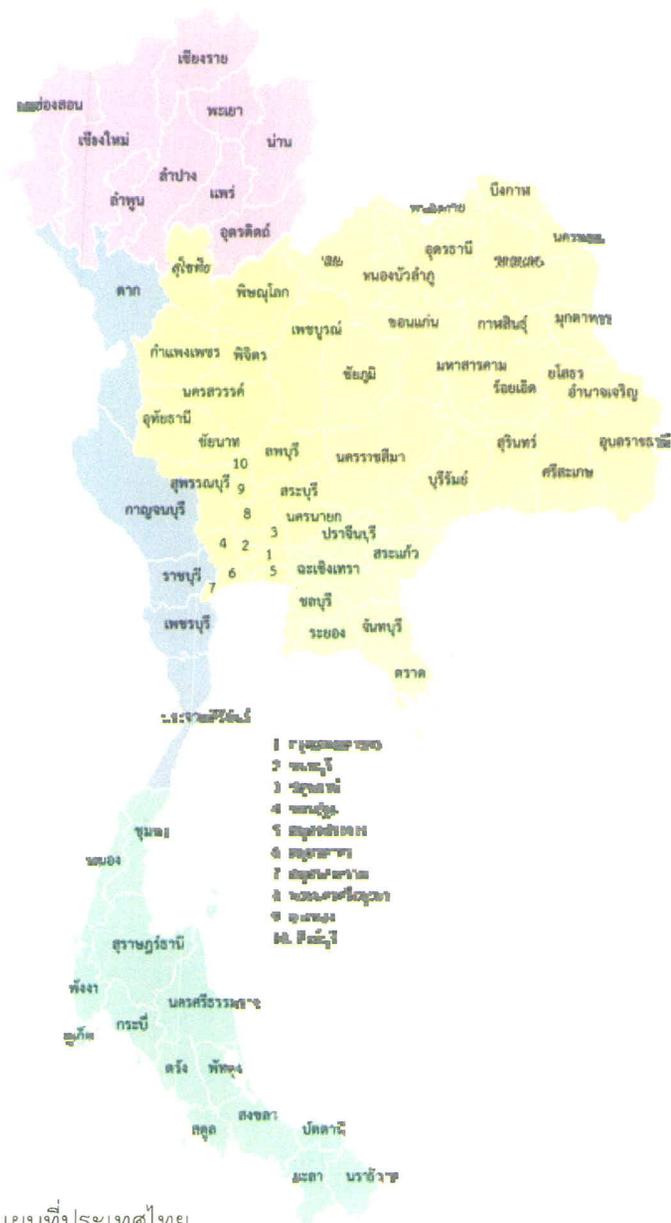
พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

1.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 19 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อ่างนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

1.4 ภาคตะวันออก มี 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

1.5 ภาคตะวันตก มี 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.6 ภาคใต้ มี 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา

ภาพที่ : 3.1 แผนที่ประเทศไทย
 แผนที่ประเทศไทยแสดงเขตธุรกิจของจังหวัดต่าง ๆ ⁵

- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคกลาง
- ภาคตะวันออก
- ภาคตะวันตก
- ภาคใต้

⁵ วีทีพีเดีย สารานุกรมออนไลน์, จังหวัดในประเทศไทย: การแบ่งอย่างเป็นทางการ.
<http://th.wikipedia.org>

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว โดยเนื้อหาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิภาคที่อาศัยปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ชนิดตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ จำนวนครั้งในการท่องเที่ยว ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ใช้ในการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว จังหวัด/สถานที่ท่องเที่ยวที่สนใจในแต่ละพื้นที่ (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การกำหนดลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1) ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบจัดอันดับ (Ranking question) และข้อคำถามแบบเปิด (Open ended question)

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 7 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

- 2.1) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2.2) ศึกษาข้อมูล ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ เอกสาร บทความ อินเทอร์เน็ต และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางนำมาสร้างข้อคำถาม ของแบบสอบถาม
- 2.3) กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย
- 2.4) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
- 2.5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบตามแบบประเมินแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำแบบประเมินไปทำการคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 5.00 จากคะแนนเฉลี่ยเต็ม 5 ค่า IOC ที่ยอมรับได้คือข้อที่มีความเที่ยงตรงที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555) ผู้วิจัยได้นำค่าดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
- 2.6) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มที่ต้องการจะศึกษา จำนวน 30 ชุด
- 2.7) คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามฉบับร่างภายหลังการนำไปทดลองใช้ (Try-Out) โดยแบบสอบถามที่เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

และแบบสอบถามแบบจัดอันดับ (Ranking question) คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD.) ปรากฏได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.430 - 5.389 ซึ่งค่า S.D. ที่สูงกว่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีอำนาจจำแนกดี คือมีความแตกต่างในข้อคำถาม ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เลือกตอบเหมือนกัน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555)

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของเส้นทางท่องเที่ยวยอดนิยมในประเทศไทย โดยแบ่งตามแต่ละพื้นที่ รวม 7 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร ซึ่งรายละเอียดทั้งหมดเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลที่ได้เกิดจากการศึกษาข้อมูลเชิงทฤษฎี โดยการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการจัดการและการตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศ ความโดดเด่น เป็นจุดขายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอาหารและผลไม้ในแต่ละท้องถิ่น อาหาร / เครื่องดื่มท้องถิ่นยอดนิยมประจำจังหวัด วัตถุดิบอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์เด่นของจังหวัด อาหารริมทาง (Street food) องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาอาหารประจำท้องถิ่น ความเป็นมาและวิวัฒนาการของอาหารและผลไม้ประจำถิ่นตามเส้นทางท่องเที่ยวยอดนิยมแต่ละภูมิภาคของไทย นโยบายภาครัฐในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับชุมชน ทั้งนี้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ วางแผนการตลาดและจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติได้สัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและมีความสำคัญในแต่ละท้องถิ่น โดยได้รับประสบการณ์จากการลิ้มรสอาหารและเครื่องดื่มที่เป็นถือว่าเป็นจุดขายของชุมชนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางในแต่ละจังหวัด ขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ การสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารอ้างอิงต่างๆ และการสัมภาษณ์ภาคสนาม จากแหล่งอ้างอิงต่างๆ ได้แก่

- 1) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
- 2) ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
- 3) สมาคมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ
- 4) ชาวบ้านท้องถิ่น

2.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเชิงสำรวจ โดยการรวบรวมข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมุ่งเป้าที่อาหารและผลไม้ประจำถิ่น อาหารริมทาง (Street food) และผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นประจำจังหวัด (OTOP) ทั้งนี้เพื่อคัดกรอง

เส้นทางท่องเที่ยวไทยยอดนิยมปัจจุบันสำหรับทั่วทุกภูมิภาคของไทย ขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมประจำจังหวัด โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงต่างๆ ได้แก่

- 1) คู่มือการท่องเที่ยว
- 2) นิตยสารการท่องเที่ยว
- 3) ธุรกิจจัดบริการนำเที่ยวภายในประเทศ และ
- 4) เว็บไซต์เผยแพร่ต่างๆ ที่จัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ขั้นตอนการวิจัย

1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลเชิงลึกด้านการจัดการการท่องเที่ยวภายในประเทศ ข้อมูลเชิงวัฒนธรรม ความเป็นมาและวิวัฒนาการของอาหารและผลไม้ประจำถิ่น อาหารริมทาง (Street food) รวมทั้งที่มาของการเป็นอาหารและผลไม้ประจำถิ่นในแต่ละเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร การจัดการและการวางแผนการตลาดท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในแต่ละเส้นทาง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับชุมชน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบด้านจุดขายของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวในแต่ละเส้นทางโดยพิจารณาทั้งช่วง High season และ Low season ซึ่งมีความแตกต่างกันในการใช้วางแผนการตลาดเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในแต่ละเส้นทางตลอดทุกฤดูกาลท่องเที่ยวของปี

2) ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการและวางแผนการตลาดสำหรับเส้นทางท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค

3) จัด Focus Group ทีมงานวิจัยเพื่อกำหนดเส้นทางและการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในระหว่างการเดินทางแต่ละภูมิภาค

4) รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอาหารตามเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ความโดดเด่น เป็นจุดขายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอาหารและผลไม้ในแต่ละท้องถิ่น อาหาร / เครื่องดื่มท้องถิ่นยอดนิยมประจำจังหวัด วัตถุดิบอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์เด่นของจังหวัด อาหารริมทาง (Street food) องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาอาหารประจำท้องถิ่น ความเป็นมาและวิวัฒนาการของอาหารและผลไม้ประจำถิ่นตามเส้นทางท่องเที่ยวยอดนิยมแต่ละภูมิภาคของไทย การจัดการและการวางแผนการตลาดเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร องค์ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ

การบริการอาหารเพื่อการท่องเที่ยวด้านการสาธารณสุข คุณค่าและโภชนาการอาหาร สุขอนามัย ความสะอาดและความปลอดภัยของอาหาร กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบังคับใช้

5) จัด Focus Group หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด รวมทั้งธุรกิจจัดบริการนำเที่ยวภายในประเทศ เพื่อระดมความคิดและให้ความเห็นต่อผลการดำเนินงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ในการผลักดันและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร

6) จัดทำคู่มือสรุปเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในประเทศไทย ทั้งหมด 7 ภูมิภาค

สถานที่เก็บข้อมูล

การศึกษานี้จะทำการสำรวจและกำหนดเส้นทางเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร โดยแบ่งตามภูมิภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลรอบเกาะรัตนโกสินทร์ รวมทั้งสิ้น 7 ภูมิภาคทั่วประเทศ ดังนี้

- 1) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตจังหวัดภาคกลาง โดยไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร
- 2) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตจังหวัดตะวันออก
- 3) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตจังหวัดภาคเหนือ
- 4) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 5) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตจังหวัดภาคใต้
- 6) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตจังหวัดภาคตะวันตก
- 7) เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลรอบเกาะรัตนโกสินทร์